

Το φαινόμενο της πολυπολιτισμικότητας (Φωτεινή Τζώρα, Πολιτικός Επιστήμων)

/ Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Ο τρόπος ζωής μας διαμορφώνεται από το χώρο στον οποίο ζούμε. Σήμερα, ο μισός πληθυσμός του πλανήτη ζει σε πόλεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται ταυτόχρονα από δυναμισμό, πλουραλισμό και καινοτομία, αλλά και από γιγαντισμό, αποξένωση, μόλυνση και ακραίες οικονομικές και κοινωνικές διαφορές. Στις πόλεις συναντιούνται και συμβιώνουν διαφορετικές κουλτούρες, κυοφορούνται νέες ιδέες, αναπτύσσονται οι κοινωνικές, πολιτικές, τεχνολογικές και καλλιτεχνικές

αλλαγές, αλλά και εκδηλώνονται οι ποικίλες παρενέργειες αυτών των διαδικασιών. Έτσι οι πόλεις γίνονται πιο περίπλοκες και πιο σύνθετες με στοιχεία και εμπειρίες τόσο ενσωμάτωσης, όσο και κοινωνικού αποκλεισμού, οικονομικής ολοκλήρωσης και αποδιάρθρωσης, ευμάρειας και ανέχειας, παροχής και στέρησης δυνατοτήτων και ευκαιριών.

«Η ιδέα της πόλης; Μα δεν υπάρχει μια ιδέα! Υπάρχουν δέκα, ή περισσότερες. Κι άλλωστε, μόνο ο ουτοπιστής έχει μια ιδέα για την πόλη. Όλοι οι άλλοι έχουν αυτό που έχω ονομάσει «ιδέες - εικόνες», που ποικίλλουν ανάλογα με τον τόπο τους, το περιβάλλον τους, την κουλτούρα τους, το επάγγελμά τους, την κατοικία τους. Δεν είμαι βέβαιος αν είναι δυνατό ν ' αποκτήσει κανείς μια ιδέα της πόλης μέσα σε μια τέτοια ποικιλία»

(Ζολί, Απόσπασμα από το βιβλίο του, Η πόλη και ο αστικός πολιτισμός, 1991)

Η παγκοσμιοποίηση αποτελεί ένα επίκαιρο θέμα που απασχολεί έντονα τις κοινωνίες της σύγχρονης εποχής. Αγγίζει όλες τις διαστάσεις και τις πτυχές της ζωής μας, από την προσωπική ζωή και την καθημερινότητά μας, μέχρι και τις παγκόσμιες πολιτικές, οικονομικές, πολιτισμικές και κοινωνικές εξελίξεις.

Ως ζωντανό κομμάτι της κοινωνικής πραγματικότητας, η πόλη και οι συνθήκες επιβίωσης μέσα σε αυτήν αλλάζουν ραγδαία, καθώς επηρεάζονται άμεσα από τις κοινωνικοοικονομικές μεταβολές. Ταυτόχρονα, οι άνθρωποι αλληλεπιδρούν με την πόλη, καθώς διαμορφώνεται η ζωή τους ζώντας μέσα σε αυτήν, αλλά και την διαμορφώνουν βάσει των δραστηριοτήτων τους. Η φύση άλλωστε προετοιμάζει τα τοπία, τις γεωγραφικές θέσεις, αλλά είναι ο άνθρωπος που δημιουργεί τις δομές[1]. Επομένως, οι κάτοικοι της πόλης αποτελούν απαραίτητα συστατικά στοιχεία που διαμορφώνουν τον χαρακτήρα, την ταυτότητα και εν γένει τη φυσιογνωμία της πόλης[2].

Η έννοια της πόλης και η αντίληψή της αφορούν μία υποκειμενική πραγματικότητα, η οποία εξαρτάται από διάφορους παράγοντες. Η ίδια η πρακτική της πόλης είναι διφορούμενη. Ο τουρίστας, ο επισκέπτης της πόλης δεν έχει την ίδια αντίληψη με τον κάτοικο. Έτσι, συγκεχυμένες εικόνες ωραίων πόλεων προστίθενται στην πραγματική πόλη, καθώς και στη βιωμένη πόλη[3].

Ο άνθρωπος στην προσπάθειά του να ορίσει, να κατανοήσει και να ερμηνεύσει την πόλη στην οποία ζει, ουσιαστικά αναλύει και περιγράφει την εμπειρία του χώρου βιωματικά, μέσω της δικής του ξεχωριστής και μοναδικής πραγματικότητας.

Έτσι, η πραγματική αντίληψη για την πόλη αποτελείται από επιμέρους πραγματικότητες, όπως τις ζουν και τις διαμορφώνουν οι διαφορετικές κοινωνικές ομάδες που συνυπάρχουν εντός της, κάθε μια με τα δικά της οικονομικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά.

Αυτοί οι άνθρωποι και αυτή η δυναμική είναι που διαμορφώνει τον πολιτισμό της πόλης. Γιατί ο πολιτισμός δεν είναι μόνο η ποίηση, η μουσική ή οι διάφορες καλλιτεχνικές εκφράσεις, ούτε, βέβαια, είναι ένα υπερβατικό αντικείμενο ή ένα αφηρημένο σύστημα ιδεών. Είναι, κατεξοχήν, ο πολύ συγκεκριμένος τρόπος με τον οποίο οι διαφορετικές ανθρώπινες κοινωνίες ζουν και αναπτύσσονται, αποτυπώνοντας στον χώρο της ζωής τους τα ίδια τα κοινωνικά τους χαρακτηριστικά[4].

Το ζήτημα της αναγνώρισης των ξεχωριστών χαρακτηριστικών και της συμβολής των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων, τόσο στο επίπεδο της συνείδησης και της διαμόρφωσης της ταυτότητας και του εαυτού, όσο και στη δημόσια σφαίρα, διαμορφώνεται μέσα από μία διαλογική διαδικασία αναγνώρισης.

Ο Taylor χαρακτηριστικά παραθέτει: «εάν δεν αναγνωρίσω τον διαφορετικό συνάνθρωπό μου στην αυθεντικότητά του (της), αυτός (ή αυτή) θα αντιμετωπίσει δυσκολίες στη διαμόρφωση της ταυτότητάς του (της) και κατά συνέπεια, δεν θα μπορέσει να συμμετάσχει ενεργητικά και ουσιαστικά στους κοινωνικούς θεσμούς» [5].

Η πολυπολιτισμικότητα επομένως, είναι μία «διδασκαλία» ζωής στην οποία καλούμαστε να δούμε μέσα από της διαφορές την «της αλλήλους συγγένεια», δηλαδή τη συνάφεια που έχουν μεταξύ τους όλοι οι άνθρωποι[6].

Σημειώσεις

[1] Ζολί, 1991:38

[2] Στεφάνου & Μητούλα, *Η παγκοσμιοποίηση, η ευρωπαϊκή ενοποίηση και η φυσιογνωμία της σύγχρονης ελληνικής πόλης*, 2003

[3] Ζολί, 1991: 22.

[4] Παπαδόπουλος, *Μετασχηματισμοί του αστικού τοπίου. Αρχιτεκτονικές μελέτες και έργα του οργανισμού πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης Θεσσαλονίκη 1997, 2001.*

[\[5\]](#) Kymlicka, Πολυπολιτισμικές Οδύσσειες. Πλοήγηση στη νέα διεθνή πολιτική της διαφορετικότητας, Αθήνα, 2012: 18.

[\[6\]](#) Βερνίκος & Δασκαλοπούλου, Πολυπολιτισμικότητα. Οι Διαστάσεις της πολιτισμικής ταυτότητας, Αθήνα, 2002: 52.

Παρατήρηση: Το παρόν κείμενο αποτελεί τμήμα της Διπλωματικής Εργασίας “**Τοπική Αυτοδιοίκηση και Πολυπολιτισμικότητα. Η περίπτωση του Δήμου Αχαρνών**” της φοιτήτριας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ) και πολιτικής επιστήμονος κ. **Φωτεινής Τζώρα**. Η εργασία εκπονήθηκε με α’ επιβλέπουσα καθηγήτρια την κ. Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία, β’ επιβλέπουσα καθηγήτρια την κ. Συλαίου Στυλιανή και Ακαδημαϊκό υπεύθυνο τον κ. Μπαντιμαρούδη Φιλήμονα, δημοσιεύεται, δε, εμπλουτισμένη σε συνέχειες από την ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ.

[Διαβάστε το προηγούμενο τμήμα της εργασίας εδώ](#)